

Beleidskader zonne- en windenergie opwek Gemeente Sittard-Geleen

Introductie

De gemeente Sittard-Geleen streeft naar een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving, zoals uiteengezet in de Omgevingsvisie 2025-2040 Sittard-Geleen (vastgesteld 27 maart 2025). Een belangrijk onderdeel van deze visie is de transitie naar hernieuwbare energiebronnen, waarbij grootschalige opwek middels zonne- en windenergie een centrale rol speelt. Dit beleidskader biedt richtlijnen en criteria voor de ontwikkeling van zonne- en windenergieprojecten binnen de gemeente, met aandacht voor ruimtelijke kwaliteit, milieueffecten en maatschappelijke acceptatie. Hierbij wordt ook rekening gehouden met landelijk en provinciaal beleid.

Het beleidskader zonne- en windenergie opwek is ontworpen om een evenwicht te vinden tussen de noodzaak van duurzame energieopwekking en behoud van goede leefomgeving, bijvoorbeeld de bescherming van landschappelijke en ecologische waarden. Kortom, een maatwerkaanpak. Door middel van een transparant en participatief proces worden belanghebbenden betrokken bij de besluitvorming, zodat de energietransitie binnen de gemeente Sittard-Geleen op een verantwoorde en gedragen manier kan plaatsvinden.

De gemeente Sittard-Geleen heeft met andere gemeenten binnen Zuid-Limburg het Regionale Energie Strategie (RES)-Zuid Limburg bod uitgebracht. De gemeente Sittard-Geleen heeft op 25 maart 2021 ingestemd met een bijdrage hieraan van 0,35 TWh. Met deze hernieuwbare energiebronnen dient deze doelstelling te worden behaald en de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te worden vermindert.

Een belangrijke uitdaging bij de integratie van zonne- en windenergie is netcongestie. Netcongestie houdt in dat de capaciteit van het elektriciteitsnet niet toereikend is om de benodigde hoeveelheid stroom te transporteren. Dit vraagt innovatieve oplossingen en investeringen in netwerkcapaciteit. Het beleidskader houdt rekening met deze uitdaging door te streven naar een optimale balans tussen energieopwekking en netwerkcapaciteit en door samen te werken met netbeheerders om toekomstige knelpunten te voorkomen.

Het kader heeft geen betrekking op duurzame opwek voor eigen gebruik, zoals kleine windmolens of zonnepanelen op of nabij woningen en (bedrijfs)panden. Beleidsregels hierover moeten landen in het omgevingsplan en de eisen van welstand/stedenbouw.

Algemeen

De volgende uitgangspunten gelden voor zowel ontwikkelingen van zonne- als windenergie opwek:

- A1. Ter plaatse van de ontwikkeling dient de kwaliteit van de leefomgeving minimaal gelijk te blijven en bij voorkeur te worden verbeterd. Dit geldt in het bijzonder voor de ecologische corridors, bijvoorbeeld aan de randen van het *Graetheideplateau*, in de *Maasvallei* en in de *Beekdalen* (zie bijlage 1 'Visiekaart Sittard-Geleen 2025-2040'). Tevens dient rekening gehouden te worden met het belang van bestaande landbouwgronden.
- A2. Voor de totstandkoming van de ontwikkeling van zonne- of windenergie opwek is voor de gehele levenscyclus rekening gehouden met de circulariteit van de toegepaste materialen om afvalstromen te beperken en optimaal gebruik te maken van grondstoffen door hergebruik en recycling.
- A3. In het verlengde van de *Circular Mile* (zie bijlage 1 'Visiekaart Sittard-Geleen 2025-2040') is zonopwek en *innovatieve* windenergie opwek ruimtelijk in te passen langs het noordelijke gedeelte van de Burgemeester Lemmensstraat richting de Urmonderbaan (N294).
- A4. De stroom die wordt opgewekt door de ontwikkeling is bedoeld voor lokaal gebruik.
- A5. Voor zowel zonne- als windenergie opwek zijn de '*Participatieverordening Sittard-Geleen 2023*'¹ en de '*Participatie bij de omgevingsvergunning*'² van toepassing.
- A6. Initiatiefnemers voor zonne- en windenergie opwek doorlopen samen met de omgeving een proces om te komen tot een wenselijke en haalbare vorm van (financiële) participatie. De participatiewaai uit het Klimaatakkoord biedt hiervoor de volgende mogelijkheden:

1) Participatieverordening Sittard-Geleen 2023 | Lokale wet- en regelgeving

2) Participatie bij de omgevingsvergunning - Sittard-Geleen

- Mede-eigenaarschap;
 - Financiële deelneming;
 - Omgevingsfonds;
 - Omwonendenregeling.
- A7. Vanuit het Klimaatakkoord wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom.
- A8. Initiatiefnemers voor zonne- en windenergie opwek inventariseren vooraf of het mogelijk is hun ontwikkeling in te passen op het elektriciteitsnet. Vanwege het overvolle net zijn er maatregelen nodig om de netcongestie te verzachten. Enkele maatregelen om netcongestie te verzachten:
- Batterijsystemen;
 - Curtailment;
 - Directe lijn;
 - Energie Management Systeem (EMS).

Toelichting 'Algemeen'

- Toelichting A1: Allereerst is de landschappelijke identiteit, de kwaliteit en de schaal van een gebied bepalend of de omgeving de ontwikkeling kan dragen. Vervolgens wordt de ecologische waarde van het gebied verbeterd door het creëren van habitats voor flora en fauna, bijvoorbeeld door middel van een landschappelijke inpassing die goed aansluit bij de omgeving.
- Toelichting A3: Onder de *Circular Mile* wordt het gebied verstaan aan de Professor van Krevelenstraat op Chemelot en het Mauritspark, waarbij ook de bestaande bedrijvigheid aan de Kampstraat wordt betrokken.
- Toelichting A4: Onder lokaal gebruik wordt verstaan dat de opwek in de directe nabijheid van het verbruik is.
- Toelichting A8: Hieronder worden de congestieverzachtende maatregelen toegelicht:
 - Batterijsystemen: Dit is een techniek waarbij duurzaam opgewekte energie tijdelijk kan worden opgeslagen en op een later moment kan worden gebruikt. Dit helpt om de belasting op het elektriciteitsnet te verminderen. Voor de inpassing hiervan dient, net zoals bij zonne- en windenergie opwek, de kwaliteit van de leefomgeving minimaal gelijk te blijven en bij voorkeur te worden verbeterd.
 - Curtailment: Dit is een techniek waarbij de productie van groene stroom, zoals zonne- en windenergie, tijdelijk wordt verminderd wanneer er meer stroom wordt opgewekt dan verbruikt wordt. Dit voorkomt dat het elektriciteitsnet overbelast raakt.
 - Directe lijn: Een directe lijn is een verbinding tussen een zonne- of windpark en een verbruiker, zodat de lokaal opgewekte energie ook lokaal kan worden gebruikt en zo het elektriciteitsnet wordt ontlast. Wanneer meerdere vormen van duurzame opwek invoeden op dezelfde verbinding is er sprake van cable pooling.
 - Energie Management Systeem (EMS): Een EMS is een combinatie van hardware en software om opwek en verbruik van energie te optimaliseren en de druk op het elektriciteitsnet te verminderen.

Beleidskader zon op land

Naast de algemene kaders, heeft de gemeente Sittard-Geleen de volgende specifieke kaders gemaakt met betrekking tot zonne-energie opwek:

- Z1. Binnen gemeente Sittard-Geleen is zonopwek inpasbaar langs infrastructuurzones, op braakliggende terreinen, industrieterreinen en op landbouwgronden (zie ook onder A1).
- Z2. De zonopwek levert een bijdrage aan een goede integrale gebiedsontwikkeling en hierbij staat meervoudig ruimtegebruik, behoud van kwaliteit leefomgeving, versterking van biodiversiteit, natuurontwikkeling, recreatie, educatie, landschappelijke inpassing en participatie van de omgeving centraal.
- Z3. De zonopwek volgt de reeds aanwezige landschappelijke structuren om de panelen in het landschap te integreren door het behouden en versterken van natuurlijke elementen en een goede landschappelijke inpassing.
- Z4. Zonopwek is mogelijk ruimtelijk in te passen rondom alle dorpen. Evenals aan de rand van het Graetheideplateau mits de zonopwek verbonden is aan een naastgelegen bedrijventerrein en/of leefomgeving.

Toelichting 'Beleidskader zon op land'

- Toelichting Z2: De zonopwek wordt gecombineerd met andere ruimtelijke ontwikkelingen en gebruik in de omgeving, zoals op het gebied van landbouw, ecologie of recreatie. Voorbeelden ter illustratie zijn natuurinclusieve zonneparken, solar carports of het combineren van zonnepanelen met gewassen (agri-PV).

Beleidskader wind op land

Naast de algemene kaders, heeft de gemeente Sittard-Geleen de volgende specifieke kaders gemaakt met betrekking tot windenergie opwek:

- W1. De ontwikkeling volgt de nieuwe landelijke milieunormen³ voor windenergie opwek, waarbij afstandsnormen zijn gedefinieerd voor omgevingsveiligheid, leefomgeving en windturbinegevoelige objecten.
- W2. Windenergie opwek is mogelijk inpasbaar langs grote landschappelijke- en ruimtelijke structuren, zoals bijvoorbeeld wegen en waterwegen. Hierbij dienen de windturbines de landschappelijke- en ruimtelijke structuur te volgen.
- W3. Windenergie opwek is mogelijk in het ruimtelijke beeld op of langs de rand van industrie- en bedrijventerreinen.
- W4. Voor windenergie opwek op het Graetheideplateau geldt:
 - Innovatieve windenergie opwek is ruimtelijk mogelijk;
 - Aan de randen van het Graetheideplateau is windenergie opwek mogelijk mits deze verbonden is aan een naastgelegen bedrijventerrein;
 - Op overige plekken is windenergie opwek niet wenselijk.

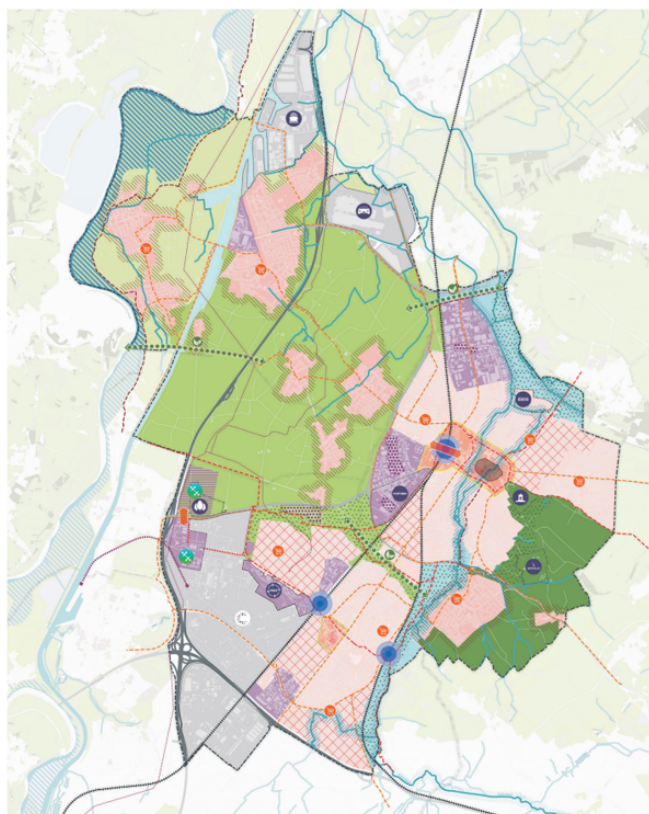
Toelichting 'Beleidskader wind op land'

- Toelichting W2: Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de Maas, het Julianakanaal, de A2 of andere grote regionale infrastructuur zoals de N297, N276 of de N294. De ontwikkeling verstoort geen zichtlijnen naar de aanwezige kerktorens, historisch waardevolle dorpsgezichten en hoogwaardige landschappelijke beelden. Voor windenergie opwek die aansluit bij bestaande of toekomstige opstellingen van windenergie opwek kunnen, indien ruimtelijk verantwoord, één of enkele turbines worden toegevoegd in lijn met betreffende opstelling. Dit kan in de vorm van een lijn-, zwerm/wolk- of raster-opstelling.
 - In het geval van aansluiten bij bestaande opstellingen van windenergie opwek is de visuele impact vanuit gemeente Sittard-Geleen relatief klein, doordat er al turbines aanwezig zijn. Denk hierbij aan de reeds aanwezige turbines bij onze ooster- en westerburen.
- Toelichting W3: Windenergie opwek heeft een industriële uitstraling, die goed past in de ruimtelijke omgeving van bedrijven, fabrieken en havens. Hiermee wordt aangesloten bij de ruimtelijke context, maat en schaal van de bestaande bedrijventerreinen.
 - Ontwikkelingen aan de randen van het *Graetheideplateau* mits de windenergie opwek verbonden is aan een naastgelegen bedrijventerrein.
- Toelichting W4: Windenergie opwek heeft impact op het open, groene en kleinschalige karakter van het *Graetheideplateau* en wordt daarmee alleen aan de randen toegestaan. De impact van innovatieve windenergie opwek doet hier in mindere mate afbreuk aan.
 - Onder *innovatieve* windenergie opwek wordt windenergie opwek verstaan die anders is dan de traditionele windenergie opwek met wieken.

Vastgesteld door het College van burgemeester en wethouders gemeente Sittard-Geleen d.d. 1 juli 2025

3) Helpdesk wind op land – Landelijke milieunormen

Bijlage 1: Visiekaart Sittard-Geleen 2025-2040⁴

Visiekaart Sittard-Geleen 2025-2040

Een leefomgeving die mensen verbindt

Wij maken ruimte voor ontmoeten

- Dynamisch woon-werkgebied
- Regionaal centrum Sittard
- Stadsdeelcentrum Geleen
- Kernwoninggebied
- Wijk- of dorpskern
- Perifere detailbebouwing

Cultuur en erfgoed voor iedereen

- Aandacht voor historisch centrum

Het goede wonen

- Dynamisch woon-werkgebied
- Dorp
- Stedelijk wonen
- Werkkrachtige wijken

Gezond bewegen

- Recreatieve fietsroute
- Utilitaire fietsroutes (wonen, werk, school)
- Combinatie fietsroute (utiliteair en recreatief)
- Niet openbare fietsroute naar de campus
- Verbonden stationsomgeving
- Barrière opheffen

Ruimte voor circulaire bedrijvigheid

Een sterke, gewortelde circulaire bedrijvigheid

- Industrie
- Automotive cluster
- Chemieland Circular
- Helium Noord
- Dynamisch woon-werkgebied
- Stedelijk bedrijfsterrain
- Bedrijfsstad Fortuna
- Ziektebestrijding
- Brightlands Chemieland Campus
- Circulair mile

Duurzame logistiek

- Verscherpen elektriciteitsnet
- Multimodale corridor tussen Chemieland en Haven Steen
- Bouwbedrijven

Groen worden van Heuvelland tot Maasvallei

Groene wijken en dorpen

- Dorpskern
- Stedelijk landbouw
- Groen rode ontwikkeling EDCS
- Groen weg Sint Rosa
- Sportcampus Waterloop

Heuvelland en Maasvallei verbonden

- Ecologische verbindingzone
- Leefstijl zoveel mogelijk behouden
- Herkenbaar buitengebied
- Boskaden
- Graafschapplateau
- Heuvelland
- Maasvallei

Water en bodem sturend

- Ruimte voor de beek
- Ruimte voor de Maas

[Deze kaart is tevens in externe bijlage bij deze regeling te downloaden.]